

Aan

Minister

nota

Beslisnota Kamerbrief tussenresultaten Kennisprogramma
Zeespiegelstijging

TER BESLISSING

Datum

26 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/144467

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren

en Zee

Waterveiligheid

Beslistermijn

30-05-2023

Bijlage(n)

14

Aanleiding

Dit jaar wordt de eerste fase van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KPZSS) afgerond, waarbij de rapporten over de houdbaarheid van het huidige systeem dit voorjaar worden gepubliceerd. De Kamer wordt in aanloop naar de tussenbalans van het KPZSS en de nieuwe KNMI-klimaatscenario's dit najaar geïnformeerd over deze eerste resultaten. We vragen uw instemming met de inhoud van de Kamerbrief en het verzenden van deze brief aan de Tweede Kamer voor het waterdebat juni.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met de Kamerbrief.

Kernpunten

- In de brief wordt een toelichting gegeven op de eerste resultaten van het kennisprogramma zeespiegelstijging. Deze resultaten gaan over de impact van zeespiegelstijging op zoetwater en waterveiligheid, incl. de zandige kust en de stormvloedkeringen.
- Op basis van de eerste resultaten wordt geconcludeerd dat zeespiegelstijging eerder in de tijd een invloed heeft op verzilting dan op waterveiligheid. De huidige zoetwateropgave wordt door zeespiegelstijging vergroot.
- Ook wordt geconcludeerd dat het mogelijk lijkt om de waterveiligheid bij een hier beschouwde zeespiegelstijging tot drie meter te handhaven met de huidige aanpak. Daarvoor is blijvende en toenemende investering in onze waterveiligheid nodig.
- Voor de beleidsmatige duiding wordt verwezen naar de kabinetsappreciatie van dit najaar.
- De rapporten uit de bijlage komen op de website van het Kennisprogramma Zeespiegelstijging en worden gepubliceerd via de website van de Rijksoverheid. Deze worden niet apart meegezonden naar de Kamer vanwege de omvang en technische diepgang.

Krachtenveld

De onderzoeken zijn in samenwerking met het Deltaprogramma uitgevoerd. Hiermee zijn de verschillende waterschappen, provincies en gemeenten ook aangesloten.

Dit najaar publiceert het KNMI haar nieuwe klimaatscenario's, waar ook zeespiegelstijging een onderdeel van is. De impact van de KNMI-scenario's komt in de tussenbalans aan de orde.

Datum

26 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/144467

Toelichting

De resultaten zijn gebaseerd op onderzoek voor vier zoetwater regio's (IJsselmeer, Amsterdam-Rijnkanaal, Rijn-Maasmonding en Volkerak-Zoommeer), zes onderzoeken voor waterveiligheid (Wadden, IJsselmeer, zandige kust, harde keringen aan de kust, Rijn-Maasmonding en Zuidwestelijke Delta) en één onderzoek naar het sedimenttransport voor de zandige kust. Dit laatste onderzoek wordt openbaar gemaakt via de Rijksoverheid-website en wordt ook gepubliceerd op de website van het Deltaprogramma.

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

14

Deze inhoudelijke resultaten zijn van belang voor de tussenbalans van het KPZSS dit najaar en de bijbehorende kabinetsappreciatie.

De conclusies uit de brief zijn tevens besproken met leden van het Expertise Netwerk Waterveiligheid, waarna hun feedback is verwerkt in de brief.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief eerste resultaten Kennisprogramma Zeespiegelstijging	Een beschrijving van de eerste resultaten van het KPZSS. De informatie gaat over de impact van zeespiegelstijging op ons huidige systeem.
03	Systeemanalyse waterveiligheid Zuidwestelijke Delta - KPZSS	Onderzoek naar de waterveiligheidsopgave door zeespiegelstijging van het gebied Zuidwestelijke Delta (Zeeland, Voorne-Putten en West-Brabant)
04	Systeemanalyse waterveiligheid Rijnmaasmonding en rivieren - KPZSS	Onderzoek naar de waterveiligheidsopgave door zeespiegelstijging van het gebied Rijnmaasmonding en rivieren
05	Systeemanalyse waterveiligheid Waddenzee en Eems-Dollard - KPZSS	Onderzoek naar de waterveiligheidsopgave door zeespiegelstijging van het gebied Waddenzee en Eems-Dollard

06	Systeemanalyse waterveiligheid Harde keringen kust - KPZSS	Onderzoek naar de waterveiligheidsopgave door zeespiegelstijging voor dijken aan de kust
07	Systeemanalyse waterveiligheid zandige keringen kust - KPZSS	Onderzoek naar de waterveiligheidsopgave door zeespiegelstijging voor de duinen aan de kust
08	Systeemanalyses zoetwater regio Volkerak-Zoommeer KP ZSS	Onderzoek naar de verzilting van zoetwater bij zeespiegelstijging voor de regio Volkerak-Zoommeer
09	Systeemanalyses zoetwater regio Amsterdam-Rijnkanaal - Noordzeekanaal KP ZSS	Onderzoek naar de verzilting van zoetwater bij zeespiegelstijging voor de regio Amsterdam-Rijnkanaal – Noordzeekanaal
10	Systeemanalyses zoetwater regio IJsselmeer - Markermeer KP ZSS	Onderzoek naar de verzilting van zoetwater bij zeespiegelstijging voor de regio IJsselmeer - Markermeer
11	Systeemanalyses zoetwater regio Rijn-Maasmonding KPZSS	Onderzoek naar de verzilting van zoetwater bij zeespiegelstijging voor de regio Rijn-Maasmonding
12	Grondwaterverzilting en watervraag bij een stijgende zeespiegel KPZSS	Onderzoek naar de grondwaterverzilting door zeespiegelstijging bij de kust
13	Systeemanalyse zandige kust KPZSS	Onderzoek naar de sedimentbehoefte van de kust bij zeespiegelstijging

Datum

26 mei 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/144467

Opgesteld door Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid**Aan**

Minister

Bijlage(n)

14

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
14-04-2023	IenW/BSK-2023/98203 Akkoord M 01 Beslisnota Kamer informeren resultaten Kennisprogramma Zeespiegelstijging.pdf	Vorstel voor de aanpak voor het Kennisprogramma Zeespiegelstijging dit jaar met een kamerbrief in juni en de tussenbalans met kabinetsappreciatie in november.

Aan Minister

nota

Informeren Kamer over resultaten van het
Kennisprogramma Zeespiegelstijging

TER BESLISSING

Datum

14 april 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/98203

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Beslistermijn

31-03-2023

Bijlage(n)

1

Aanleiding

In het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KPZSS) wordt tot 2026 onderzocht welke onzekerheden er zijn m.b.t. het smelten van landijs op Antarctica, wat de gevolgen zijn van zeespiegelstijging op het huidige watersysteem en de mogelijke lange termijn opties in Nederland. U heeft in 2022 toegezegd dit jaar de 'tussenbalans' van het kennisprogramma naar de Kamer te sturen als afronding van de eerste fase. Een reeks rapporten met belangrijke informatie over de houdbaarheid van de huidige strategieën wordt dit voorjaar afgerond en openbaar gemaakt. We vragen uw instemming om de Kamer te informeren over deze resultaten, vooruitlopend op de 'tussenbalans' dit najaar.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met het getrapte informeren van de Kamer:

- Eind mei/begin juni informeren van de Kamer over belangrijke resultaten.
- In november delen van de bredere 'tussenbalans' van het kennisprogramma.

Kernpunten

- Dit voorjaar wordt een serie specialistische rapporten over de effecten van zeespiegelstijging op waterveiligheid en zoetwater afgerond en gepubliceerd. Op basis van deze en andere rapporten wordt de tussenbalans gemaakt, deze is gepland voor november.
- Het onderzoek van de eerste fase gaat over de impact van ½, 1, 2, 3 en 5 meter zeespiegelstijging op:
  - o De waterveiligheidsopgave voor de huidige dijken en dammen van de Zuidwestelijke Delta, Rijn-Maasmonding (inclusief rivieren) en het Waddengebied, en de opgave voor de duinen.
  - o De suppletie-opgave voor onderhoud van de zandige kust.
  - o De verzilting van de kustgebieden en het Amsterdam-Rijnkanaal, IJsselmeer, Volkerak-Zoommeer en de Rijn-Maasmonding.
- Dit onderzoek biedt belangrijke nieuwe en beter onderbouwde inzichten (eerste beeld van de resultaten in de bijlage).
- Voorstel is daarom de Kamer hierover te informeren middels een separate brief voorafgaand aan het Commissiedebat (7 juni).
- Niet alle logische vervolgvragen kunnen in juni beantwoord worden. De uitgebreidere duiding van de resultaten i.r.t. beleid en de KNMI scenario's wordt in de resterende periode tot november gedaan, en verwerkt in de 'tussenbalans' (inhoud). Beleidsmatige duiding krijgt een plek in de

Maar wel in aanbieding voor de zomer
even een pagina wijden aan duiding waar
dit onderzoek moet worden geplaatst in
het geheel

bijbehorende aanbiedingsbrief/appreciatie. Dit wordt in de juni-brief aangegeven.

- Door deze resultaten voor de zomer actief te delen is er ook gelegenheid om 'het huidige systeem' in relatie tot zeespiegelstijging uit te lichten. Dat blijkt lastig wanneer het tegelijkertijd ook gaat over alternatieven voor de verdere toekomst zoals 'zeewaarts' of 'meebewegen'. Dit laatste gebeurt ook in het kader van het programma en spreekt meer tot de verbeelding van media.

Alternatief

Alternatief is de Kamer alleen dit najaar te informeren, bij de publicatie van de tussenbalans. Op dat moment worden de resultaten in samenhang gepresenteerd. Als nadeel geldt dat er dan veel aandacht zal uitgaan naar de alternatieven voor de lange termijn die spannender worden gevonden. Een tweede mogelijke nadeel is dat andere organisaties een andere boodschap naar buiten kunnen brengen o.b.v. de KPZSS-rapporten, omdat deze rapporten dit voorjaar openbaar worden.

Krachtenveld

In de media is veel aandacht voor zeespiegelstijging. Met name de 'spannende' oplossingsrichtingen voor zeespiegelstijging krijgen veel aandacht (zeewaarts of meebewegen landwaarts). In de Tweede Kamer is aanvullend aandacht gevraagd voor het vasthouden van de huidige strategie door dhr. Grinwis (CU) met de motie Grinwis – Hollandkering. U heeft in het notaoverleg WBS aangegeven de Kamer dit najaar te informeren. Dhr. Minhas (VVD) heeft in het WGO-water van 2022 de tweede kustlijn (zeewaartse strategie) aangehaald als mogelijk vergezicht. U heeft hierover aangegeven dat hier in het kennisprogramma onderzoek naar gedaan wordt. Hierover volgt informatie in de tussenbalans dit najaar.

Tussenbalans

Met de tussenbalans wordt in november inzicht geboden in de stand van het onderzoek tot nu toe. Dat gaat over:

- Mogelijke tijdschalen van zeespiegelstijging op basis van de KNMI'23 scenario's;
- Inzicht in het effect van verschillende scenario's zeespiegelstijging op het waterveiligheidsbeleid (dijken, duinen en dammen) en de zoetwatervoorziening.
- Mogelijke lange termijn opties per regio en de interactie met de investeringsagenda van dat gebied.
- Vervolgonderzoek in het KPZSS (tot 2026) en mogelijk onderzoek voor erna.

De tussenbalans bestaat uit een digitale folder waarin de hoofdlijn van de resultaten, beeldend en interactief inzichtelijk worden gemaakt. Daarnaast wordt een uitgebreidere brochure gemaakt (in pdf) waarin meer tekstueel inzicht wordt gegeven in de resultaten (circa 50 pagina's). Bestuurlijke gremia wordt tijdens totstandkoming om reflectie gevraagd (Beleidsplatform waterveiligheid, Beleidsplatform Zoetwater, Stuurgroep Deltaprogramma).

Timing en samenhang resultaten kennisprogramma

- In oktober verschijnen de KNMI'23 klimaatscenario's met o.a. scenario's voor zeespiegelstijging tot 2300. In de tussenbalans wordt de informatie vanuit het kennisprogramma met behulp van deze KNMI scenario's 'in de tijd' geplaatst.

Datum

14 april 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/98203

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Bijlage(n)

1

- Dit voorjaar ontvangt de Kamer de resultaten van de Landelijke Beoordeling van de primaire waterkeringen (LBO). Dit gaat over de opgave om in 2050 te voldoen aan de normen voor waterveiligheid. Het kennisprogramma kijkt naar de opgave vanaf 2050, tot in de verre toekomst (5m zeespiegelstijging).

Datum

14 april 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/98203

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Waterveiligheid

Bijlage(n)

1

Beleidsmatige duiding

- De beleidsmatige duiding maakt geen onderdeel uit van de 'tussenbalans', maar wordt in samenhang opgepakt en gelijktijdig aangeboden aan de Kamer.
- Deze informatie uit het KPZSS wordt geduid in relatie tot het huidige beleid in een 'kabinetsappreciatie'. Mede omdat met de kennis over de lange termijn bezien moet worden hoe dit het huidige beleid raakt.
- De invulling van de kabinetsappreciatie wordt nader uitgewerkt. In de kabinetsappreciatie kan bijvoorbeeld worden ingegaan op:
  - o Hoe de ruimtelijke reserveringen samen met waterschappen verder ingevuld gaat worden.
  - o Concrete pilots om de samenhang met het HWBP voor de huidige projecten verder te verkennen (hoe ver kijken we vooruit)
  - o Hoe de doorwerking van zeespiegelstijging samen met de waterschappen onderzocht kan worden.
- Gelet op het belang van de voorgestelde appreciatie wordt voorgesteld om de kabinetsappreciatie met de provincies, gemeenten en waterschappen af te stemmen.

Tijdslijn KPZSS-producten en relevante onderwerpen

	April	Mei	Juni	Juli/ augustus	September	Oktober	November
KPZSS	4 rapporten zoet water 1 rapport kustonderhoud	5 rapporten waterveiligheid	Juni-brief				Tussenbalans + appreciatie
Overig			LBO		DP2024	KNMI scenario's	

Financiële/juridische overwegingen

Ten aanzien van voorliggend besluit geen.

Communicatie

De regiorapporten worden op de website van het Deltaprogramma gepubliceerd. Met DCO en woordvoering is overleg. Op dit moment is voorzien proactief te communiceren zowel rond de publicatie van de rapporten voor de zomer als bij de publicatie van de tussenbalans. Dit wordt nader uitgewerkt.

Daarnaast is er een maatschappelijke klankbordgroep opgericht waarin de belangrijkste maatschappelijke partijen zijn vertegenwoordigd. Ook de maatschappelijke klankbordgroep wordt om reflectie en aandachtspunten voor de tweede fase gevraagd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

1: Informatie Kennisprogramma en Preview hoofdlijn resultaten